

Логвінова О.П.

*кандидат економічних наук, доцент, викладач,
Первомайський індустріально-педагогічний технікум*

КРАУДФАНДИНГ І ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ

Забезпечення сталого соціально-економічного розвитку економічних суб'єктів потребує розробки та реалізації інвестиційних проектів. Важливою передумовою успіху проектів є інвестиційна привабливість суб'єктів господарювання, які планують їх реалізацію. Розвиток ринкових відносин в Україні в останні десятиріччя характеризується тим, що економічні суб'єкти мають низьку ефективність господарювання та працюють за умов гострого дефіциту фінансових засобів, через що змушені фінансувати проекти переважно за рахунок власних коштів, які є вкрай обмеженими, або взагалі відмовлятися від реалізації проектів; залучення засобів зовнішніх інвесторів також ускладнене через досить жорсткі умови отримання та повернення засобів. Особливо складним є залучення засобів для фінансування проектів некомерційного характеру. Приватні інвестори зазвичай не зацікавлені у фінансуванні таких проектів. Отже, інвестиційна привабливість більшості вітчизняних економічних суб'єктів є невисокою, що стримує активізацію їх інвестиційної діяльності та економічний розвиток.

Можливим шляхом фінансування проектів розвитку, зокрема, некомерційних проектів, для економічних суб'єктів є застосування краудфандингу – мобілізації ресурсів багатьох дрібних інвесторів (зазвичай, пересічних громадян) шляхом застосування інформаційних технологій з метою вирішення завдань, що стоять перед бізнесом, державою та суспільством в цілому. Отже, слід докладніше розглянути взаємозв'язок краудфандингу та інвестиційної привабливості економічних суб'єктів.

Краудфандинг є порівняно новим поняттям і явищем як у нашій країні, так і в усьому світі, але його застосування в останні роки стрімко поширюється. Він передбачає поєднання засобів багатьох людей через соціальні мережі або Інтернет-спільноти для фінансування певних проектів. Це – так званий метод «народного фінансування», який у спрощених формах відомий досить тривалий час, наприклад, як збирання коштів з метою фінансування благодійних заходів, вирішення певних економічних, екологічних або соціальних завдань. Відмітною рисою сучасного краудфандингу є використання соціальних мереж і Інтернет-ресурсів для забезпечення взаємодії між учасниками проектів. Особливістю вітчизняного краудфандингу є орієнтація інвесторів на переважне фінансування некомерційних проектів. Тому пропозиції щодо краудфандингового фінансування комерційних проектів вітчизняні економічні суб'єкти змушені розміщати переважно на закордонних краудфандингових платформах.

Залучення інвесторів до фінансування проектів шляхом краудфандингу має ґрунтуватися на інвестиційній привабливості економічного суб'єкта та

проекту, який він представляє. Інвестиційна привабливість визначається сукупністю характеристик, які мотивують інвесторів до участі у проектах. Щодо комерційних проектів інвестиційна привабливість визначається, передусім, станом, динамікою та мінливістю економічних показників суб'єкта господарювання. Щодо некомерційних проектів ці показники не є визначальними, оскільки мотивами до інвестування стають зацікавленість у реалізації ідеї проекту та прагнення до її втілення, довіра до ініціатора ідеї, співчуття, бажання допомогти у вирішенні певної проблеми. Тому істотний вплив на інвестиційну привабливість економічного суб'єкта у краудфандингу справляють чіткість, зрозумілість, переконливість і обґрунтованість інформації щодо проекту, її відкритість і прозорість.

Реалізація проектів на основі краудфандингу дозволяє втілити ідеї їх ініціаторів, які традиційними способами не могли б бути реалізовані; полегшує процес інвестування та забезпечує економію засобів за рахунок уникнення плати фінансовим посередникам через відсутність необхідності забезпечення застави, страхування кредиту, сплати відсотків, відсутність обмежень щодо кількості інвесторів і сум їх внесків, відсутність територіальних обмежень; привертає увагу реальних і потенційних інвесторів і споживачів продукції проектів; демонструє досвід економічних суб'єктів у реалізації проектів, покращуючи їх репутацію та привабливість для інвесторів майбутніх проектів, як пов'язаних, так і не пов'язаних з краудфандингом.

Водночас відкритість інформації про проект може виступати й чинником ризику, оскільки конкуренти можуть скористатися цією інформацією для відстежування перспективних ідей та їх копіювання.

Краудфандинг пов'язаний і з певними витратами, зокрема, на організацію робіт з виконання проекту, розміщення та відслідковування інформації про хід збирання коштів, винагороду інвесторам і оператору краудфандингової платформи. Можливі ситуації, коли не вдається зібрати необхідну суму коштів за проектом або збір відбувається дуже повільно, що не дозволяє вчасно реалізувати проект. Репутація краудфандингових майданчиків і умови надання їх послуг також можуть істотно впливати на успіх здійснення представлених на них проектних ідей. Тому слід співвідносити очікувані вигоди від проектів та можливі витрати й ризику, пов'язані з їх реалізацією.

Також при визначенні інвестиційної привабливості окремого економічного суб'єкта, що планує реалізацію проекту на основі краудфандингу, слід враховувати рівень інвестиційної привабливості регіону та країни, де він розташований. В даний час в нашій країні істотно впливають на можливості залучення інвестицій та результати інвестування такі чинники, як політична та економічна нестабільність, недовіра до осіб, які збирають кошти, через можливість шахрайства. Також недостатньо відлагодженими є нормативно-правові акти у цій галузі.

Краудфандинг дозволяє зробити попередню оцінку попиту на продукт проекту, який є основою отримання доходу та прибутку на проектну продукцію, та одним з найбільш невизначених параметрів проекту та його ризику, тому застосування краудфандингу може розглядатися і як засіб обмеження проектного ризику.

Отже, застосування краудфандингу, в цілому, позитивно впливає на економічні показники діяльності економічних суб'єктів і їх інвестиційну привабливість, створює передумови для подальшого розвитку, але рішення щодо його застосування повинні прийматися обґрунтовано та виважено.

Список використаних джерел:

1. Зіненко В.В., Фуга А.П., Ісхакова О.М. Проблеми впровадження краудфандингу в Україні. «Молодий вчений». № 11 (51), 2017 р., Видавничий дім «Гельветика». С. 1164-1167.
2. Марченко О.С. Краудфандинг: соціально-економічний зміст та види / О.С. Марченко // Вісник національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». № 4 (15). 2013. С. 26-35.
3. Поліщук В.Г. Зарубіжний досвід фінансування проектів за схемою краудфандинг / В.Г. Поліщук, В.І. Прокоп. «Молодий вчений». № 12 (15), 2014 р., Видавничий дім «Гельветика». С. 63-66.
4. Фоменко А.О. Сучасні умови розвитку краудфандингу в Україні / Фоменко А.О. // Вісник Бердянського університету менеджменту та бізнесу. № 3 (23). 2013. С. 93-96.